

Transcription – Visayan Version

Attorney: Pila imung edad?

Ryam: 21

Attorney: Bata pa kayo. Ulitawo paka? Pilay uyab?

Anna: Wala na siyay uyab sir.

Attorney: Unsa imung nahuman eskwela?

Anna: Taman rana siya grade 5.

Attorney: Ah, grade 5. Na kay trabaho?

Ryam: Drayber kog motor

Attorney: Unsa mana, single? O Motorela?

Ryam: Pambot sir

Attorney: Ah, motorized sikad. Kinsay tag-iya?

Ryam: Darot

Attorney: Taga dadto ra pud?

Ryam: oo sir.

Attorney: Pila mo Magsuon?

Anna: Upat sir.

Attorney: Ika pila man ka ryam?

Anna: Siya among kamanghuran sir.

Attorney: Pilay edad sa imung magulang nga sunod sa imo?

Anna: Ako sir, 26.

Attorney: Ang sunod nimo?

Anna: Nay 28 ug 29 sir.

Attorney: Buhi pa inyong papa ug mama?

Anna: Wala na me papa sir

Attorney: Kanus-a namatay?

Anna: Atong 2004 sir, namatay kay gi atake sa high blood.

Attorney: Pilay edad niya namatay?

Anna: 58

Attorney: Aha imung mama?

Anna: Na ra siya sir.

Attorney: Pilay edad mo maam?

Mother: 56

Attorney: Aw, bata paman kayo. Manghud diay ka niya? Pilay gap ninyo?

Mother: oo. Mga 9 years.

Attorney: Imu ning apo?

Sister: Akoa nang anak sir.

Attorney: Ah, ikaw, unsa nmay imung apilyedo?

Sister: Mabao sir.

Attorney: Mabao? Sikat mana sa bukidnon diba? Malaybalay ug Valencia mana, mao na ang sapian dadto. Imung bana, taga asa man?

Sister: Taga opol. Pure gyud siya dadto.

Attorney: Ikaw maam, wa nakay plano mag minyo?

Mother: Wala na sir. Tigulang nman ko.

Attorney: Kining, silingan ni ninyo si Castillion?

Anna: Oo sir, pero layo ra ning ila kay subdivision man ilaha.

Attorney: Ah, sige, sugod ta. Kamong tulo, nag usa ra mog balay?

Anna: Oo sir, mura man gud siya ug duplex sir.

Attorney: Kinsa gyuy una naka balay ana sa inyuha?

Anna: Ako sir kay pag minyo namo sa akong asawa, ni tipon man ko uban sa ila.

Attorney: So pag minyo ninyo, ni ipon ka sa ila, uban imung mama nga balo?

Anna: Oo sir, apil pud akong mga igsoon, naa sa amua.

Attorney: Unsa man ang address ana?

Anna: Barra, Opol sir.

Attorney: Subdivision na siya or dili? Sudlonon pa?

Anna: Dili sir, yuta-yuta lang. Sudlunon pud siya sir, Kalye Lahutay ang ngalan.

Attorney: Ah ok, so ang balay ni Castillion, asa man dapit?

Anna: Layo ra tong ila sir kay subdivision man gud to ila.

Attorney: So, wala sila sa sulod sa iskinita kung asa pud inyong balay?

Anna: Oo sir, wala.

Attorney: Kung muadto mo sa inyong balay, ga labay mo ilang Castillion?

Anna: Dili sir kay layo raman ila, musakay pa ug sikad.

Attorney: Ok, kining nahitabo atong June 10 sa alas 8 sa kagabiun, asa man dapita nahitabo?

Anna: Layo ra sa amua sir kay na man likod sa balay nila Castillion.

Attorney: Ok, sa wala pani mahitabo, kaila namo kang Castillion? Or first time pani ninyo?

Anna: First time pa sir. Ana rami kabalo kinsa siya ug nga pulis man diay siya adtong pagpa blotter namo ani, humana nga gi kulata akong manghud.

Attorney: Gi unsa ka pagkulata?

Ryam: Ang una ana sir, silbi nag drive kog motorized, namasahero ko ato, akong tiyan ato sir kay nag lain man, mao to nga nangita kog malibangan, silbi nakasulod sa sa kilid sa parrel, pag sulod nako dadto, ni singgit man iyang asawa nga "Nay tao sa luyo! Nay tao sa luyo!"

Attorney: Wa paka nakalibang? Naka pungko naka? Nakahubo naka sa imung pantalon?

Anna: Wala siya ka dayun ug libang sir.

Attorney: Aysa, naka pungko naka daan? Kay una baya ka mu hubo ayha mu pungko. Diba?

Ryam: Oo. Naka hubo nako sir.

Attorney: Nalibang kana unta, pero gi singgitan ka?

Ryam: Oo sir. Sakto.

Attorney: So, wala ka kadayun ug libang pa kay gi singgitan Kaman? Unya?

Ryam: Silbi human ato, gi gawas ko sir kay na may ni singgit.

Attorney: Asa ka niya gi sundan ni Castillion? Dadto sa gate? Tapad sa kural? Abot kana sa kalsada or wala pa?

Ryam: Oo sir, dadto.

Attorney: That means, pag sugat nimu, kalsada na?

Ryam: Oo sir.

Attorney: Unsay sunod sa sugat?

Ryam: Nagbaklay siya sir, ug sturya siya sir, ingon siya, "Ayaw pag dagan!" ingon dayon ko nga, "A, di man ko mu dagan sir, unsa diay akong sala sir?"

Attorney: Unsa may ingon niya?

Ryam: Wala niya bali-baliha akong sturya sir.

Attorney: So, nag duol namo? Unsa man, nihunong ka or ni tindog raka?

Ryam: Ni tindog rako sir.

Attorney: So, sa ato pa, kamulo siya paduol nimu, sige namo ug sturya?

Ryam: Oo, sir.

Attorney: Nagdala siya ug pistola o wala?

R: Nagdala siyag pistula sir, hawid na niya ang pistola sir, ubos pa una pag lakaw niya. Pag duol niya, ditso dayon siya nag tiun sir. Sige siyag ingon nga “Nananggab ka sa akong asawa!” and pud ko nga “Ah, wala man ko mananggab sir”. Pagkahuman ani, gi sumbag dayun ko sir.

Attorney: Aysa, mangutana ko, unsa nga kamot iyang gi gamit pag sumbag? Unsa pud iyang gi gamit pag hawid sa pusil?

Ryam: Gisumbag ko niya sa wala nga kamot sir kay ga hawid man siya ug pusil sa too. Na igo dayon ko sa dughan sir.

Attorney: Pagkahuman nimu ug igo, natumba ka?

Ryam: Wala sir, gi utong rako sir. Unya, mu sturya unta ko pero dili man ko niya bali balihun. Pagka human, gi sumbag napud ko niya sir sa tiyan gihapon. Gi luob ko sir kay sakit kaayo. Pagkahuman, sturya gyapon siya sir dayun gipa luhod dayon ko niya.

Attorney: So, ni luhod ka diha dayon? Dawbi, daghan kaayo tao? Pagluhod nimu, unsay nahitabo sunod?

Ryam: Oo, daghan kaayo tao sir. Iya dayun kong gi tiunan ug pusil.

Attorney: Imung pasabot, duha ka kamot iyang gamit? Asa man dapit gi tunong ang buka sa pusil?

Ryam: Oo sir, iyang gi tiun sa akong agtang. Pagkahuman, nangayo kog pasaylo sa iyaa pero kung mu sturya ko, di siya maminaw dayun, iya napud kong gi sipa sir. Mao ra gyapon akong ingon sa iyaha sir nga wa ko nana nggab.

Attorney: Unsa iyang gamit pag sipa? Too o wala?

Ryam: Wala gyapon sir. Naigo ko sa tiyan gyapon. Na tumba nako sir, na hayang ko. Gi bakod ko, pagtindog, ni luhod ra gyapon ko sir.

Attorney: Ok, karon, unsay nahitabo sunod?

Ryam: Paghuman ato sir, nay nilabay nga akong kauban nga driver dayun nangutana siya sa iyaha kung kaila ba siya nako. Ingon pud siya sir nga kauban mi ug drive sa motorized. Pagkahuman dayon ato, iyang gi suksuk ang pistula dayun sa kilid niya.

Attorney: Unsay gi himu nimu?

Ryam: Iya kong gipa tindog sir, gihawiran niya akong sinina dayun gipasakay ko niya sa sikad, lahi napud nga driver karon sir. Si “Migo” man to sir, kauban ra pud nako.

Attorney: Katong primero nga driver, kinsay ngalan ato?

Ryam: Cagas man to siya sir.

Attorney: So, gihawiran ka, iyang pistula iyang gi suksok dayun gi guyod ka padulong sa sikad ni migo. Unsa iyang sturya?

Ryam: Wa siyay sturya sir. Ingon ra siya nga dal-on daw ko niya sa outpost. Ingon ra pud ko nga "O cge sir, ok ra sa akoa dal-on ko nimu sa outpost"

Attorney: Ok, mayo nga tubag. So, asa man siya?

Ryam: Nag uban siya nako sir, uban mi sa sikad paadto sa outpost.

Attorney: Nay nag sunod nga pamilya niya o kinsa ba kaha?

Ryam: Walay nag sunod namo sir, kami ra gyud.

Attorney: Unsa ka lay-un ang outpost?

Ryam: Mga kinse minutos siguro nga byahi sir kay layo-layo man sa ilang balay.

Attorney: Unsay ingon niya samtang naa mo sa sikad?

Ryam: Ingon siya sir nga nananggab daw ko pero sige rako balibad sir, ingon ko nga nalibang rako pero di gyud siya mu tuo sir. Nangutana siya kinsa daw akong kauban dadto, ug ingon ko nga ako ra. Kini nga oras sir, iya napud kong ga hapakun.

Attorney: Asa man dapita? Igna daw ko.

Ryam: Iya kong gi hapak sa dughan sir katong nay pusil nga kamot kay iya kong ipa tug-an. Pero nangayo ra ko ug pasaylo nganung nalibang ko dadto sa ilang lugar sir para di nako hapakun.

Attorney: Pero sa entire time, ka usa raka niya gi hapak sa pusil? Sa dughan? Walay lagum?

Ryam: Walay lagum sir. Kausa ra pud ko niya gi hapak sa dughan.

Attorney: Sa pag naug ninyo pag abot sa outpost, unsay nahitabo?

Ryam: Niuna siya ug naug sir, iya dayun kong gi hawiran aron dili ko maka dagan, hawid gyapon niya ang pusil sir.

Attorney: Asa mani dapit?

Ryam: Sentro mani sa subdivision sir sa Johndorf.

Attorney: So, pag abot, unsa iyang gi himu?

Ryam: Iya napud kong gi sipa sa iyang wala nga tiil sir sa tiyan atubangan ni "Migo". Natumba pud ko sir, nibanda gud ko dapit sa pirtahan sa outpost. Paghuman, gi hawiran napud ko niya sir dayun gi guyod dayun ko niya sa sulod sa outpost.

Attorney: Unsa may iyang gi himu?

Ryam: Gipa lingkod ko niya atubangan sa barangay pulis sir.

Attorney: Unsa may iyang ingon ani nga pulis?

R: Ingon man si Castillion una sir nga nananggab daw ko, mao daw akong kaso. Ug ni blotter lang pud dayun ang pulis, murag salvacion man siguro iyang ngalan, nalimut nako sir.

Attorney: Pero ma dumduman man kaha nimu ang dagway?

Ryam: Ma dumduman pa nako sir.

Attorney: Unsa ka dugay and imbistigasyon?

Ryam: Mga kinse minutes cguro sir.

Attorney: Human sa imbistigasyon, unsay nahitabo?

Ryam: Gipa tindog ko ni Castillion sir, gipa hubo akong sanina ni Castillion dayun gipa tuyok dayon ko niya kay naka tshirt, shorts ug sanilas man ko sir. Ingon dayun siya sa mga tao nga wala daw koy bun-og sa akong lawas.

Attorney: Unya, unsa imung tubag ani?

Ryam: Gi dungo rako sir. Wala ko ni tingog.

Attorney: Kanus-a nimu gi hubo imung sanina?

Ryam: Kadto na iyang pag ingon nga mag hubo na daw ko.

Attorney: So human ato, unsay nahitabo?

Ryam: Gipangutana dayun ko ni Castillion nga unsa ba daw akong gusto sir: Priso ba daw, Bunal or basok. Akong gi ingon nga basok ra ang akoa.

Attorney: Unya unsay tubag ni Castillion?

Ryam: Ingon siya sir nga ok ra kuno kay mao man kuno akong gusto.

Attorney: So unsa imung ingon pag ingon niya ana?

Ryam: Ingon ko nga ok ra pud sir kay gusto man nila nga dadto ko diretso mag basok adtong gabiuna.

Attorney: Wala nag ingon si Castillion nga hali dire, uban nako kay mag basok ta! Wala siya ni ingon ana?

Ryam: Wala sir, bale ingon ra siya nga mag basok ko okay mao man daw akong gusto.

Attorney: Kinsay nag ingon nga niadtong higayuna ka diretso mag basok? Si Castillion or ikaw?

Ryam: Bale ako ra nag ingon sir.

Attorney: Unya, unsa may tubag ni Castillion pag ingon nimu nga kaniadto ka dretso mag basok. Kinsay nag disisyon nga dadto ka sa outpost mag basok? Ikaw o ang pulis?

Ryam: Wala raman pud siyay gi ingon sir. Ako ra pud ang nag ingon nga dretso ko mag basok sa outpost.

Attorney: Ok. Pagbasok nimu, unsa imung gi gamit? Purok? Sanggot? Kutsilyo?

Ryam: Kutsilyo sir.

Attorney: Kinsay nag hatag sa kutsilyo kanimo?

Ryam: Ang pulis sir.

Attorney: Kinsa nga Pulis? Kato rang nag imbistigar kanimo?

Ryam: Oo, kato ra gihapo siya sir.

Attorney: Asa man gikan ang kutsilyo? Sa Kusina?

Ryam: Murag sa kusina man to gikan sir.

Attorney: Kinsa may nag buot kung asa ka dapit mag hinlo?

Ryam: Ako ra pud ang nag buot sir kay wala may lain basukan dadto gud.

Attorney: Unya, mga unsa na ning orasa? Mga alas 9?

Ryam: Mga 9:30 na to sir.

Attorney: Nagpabilin si Castillion or nilakaw na?

Ryam: Nilakaw na siya sir.

Attorney: Pila ka ka oras ang basok? Unsa ka daku imung agi?

Ryam: Nagbasok ko mga alas 9 hangtud alas 10 to siya sir. Ambot sad sir basta akong gi limpyuhan ug akong gi basukan ang katong yuta dadto. Gamit katong kutsilyo nga dili na kaayo sinaw sir.

Attorney: Kanang murag pang patay sa baboy nga kutsilyo? Stainless?

R: Dili nato sinaw sir. Oo, murag pang patay sa baboy sir.

Attorney: Kinsay nagpa undang sa imuha ug limpyo, ang pulis o ikaw mismo nag ingon nga mu undang kana?

Ryam: Niduol man to ang pulis sir ingon siya nga undang na daw ko, husto na daw to akong agi.

Attorney: Mao ra ni siya katong nag imbistigar ug naghatag sa kutsilyo?

Ryam: Oo sir, mao ra to siya. Nangutana dayon ko sir kung pwede na ba ako mouli sir. Ingon pud siya nga o cge, uli na.

Attorney: Ok, karon mangutana ko, naa kay gi pirmahan katong gi blotter ka o wala? Kanus-a man, katong wala paka nag basok o pagka human na? Ni pirma ka before gi hatagan sa kutsilyo o after? Ni pirma ka daan sa human ka na gipahubo or after na?

Ryam: Naa sir. Katong wa pako nag basok, before gihatag ang kutsilyo ug pagkahuman nako ug hubo sa akong sinina sir.

Attorney: Naa moy mapakita nga pinirmahan o wala? Kay basin ni pirma si Castillion sa lain nga pahina.

Anna: Na, wala naman sir.

Attorney: Ok, asa man ka nipirma?

Ryam: Sa atubangan ni Castillion sir.

Attorney: So, ni pirma si Castillion?

Ryam: Naka kita man ko ni pirma siya sir.

Attorney: So, ikaw, ni pirma pud ka?

Ryam: Oo

Attorney: Testingi daw kog pirma dani bi. Pakit-a ko sa imung pinirmahan.

Ryam: (Ni pirma sa papel)

Attorney: Ok. Wala may pirma lagi diri sa mga dukomento? Asa ka nag pirma, sa papel? Logbook? Notebook?

Ryam: Pakli-pakli man to akong gi pirmahan sir, murag notebook.

Attorney: Aysa, aha man a ng iyang gipirmahan ani? Naa ba moy papel nga pinirmahan niya?

Anna: Na, wala nman sir.

Attorney: O cge, ayaw lang mo ug kabalaka kay ako, gapangitaun nato ang factual dani, ga tabangan nato sir ryam ug recall. Basta nka dum dum siya nga naa siyay gi pirmahan, naa puy gipirmahan si Castillion. Ayaw mog kabalaka kay akong sutaun ang pinaka tinuod aning tanan aron matabangan ko ikaw. Kay sa ingon ani man gud nga panghitabo nga gikan ka nalibang, unya ikaw, gisipa, gisumbag, dili nimu ma dumduman tanan dretso pero sa sige nato ug huna-hunaun, iyang ma dumduman ang nahitabo, wala lang tay mga dukomento pero naa kitay na dumduman. Dili man kini makadaut kaniya. Pangitaun man gud kini sa huwes. Maka dum dum siya nga naghawid siya ug ballpen pero wa siya naka dum dum unsa iyang gi pirmahan diba? Kay ang mahitabo ani, kung siya gi detain nga wala man diay nipirma, wa siyay mapakita sa huwes, o di mag away na ang duha ka pulis. Diba? Ayaw mog kabalaka kay nahibalu na ako niini kay mao kini akong trabaho. Kay nay mga panahon nga pangutan-on nato siya unya dili kaayo magka sumpay-sumpay ang mga panghitabo mao na nga kinahanglan, i-ingon nimo kanako aron nga makabalo kita. So karon, ang klaro ra gayud, dunay gi pirmahan si ryam, duna puy gi pirmahan si Castillion, dili lang siya ka dum dum unsa to.

Attorney: Pag kawas nimu gikan sa sikad pag abot sa outpost, dunay nakakita kanimo?

Ryam: Naa sir, akong mga kauban naka kita.

Attorney: So, duna lurag nag sunod kaninyo? Katong gi hapak ka ni Castillion sa pusil na naa pamo sa motorized sikad, nay naka kita?

Ryam: Walay nakakita ato sir. Wala puy nag sunod.

Attorney: Pag kawas nimu sa sikad pag about sa outpost, nay nakakita?

Ryam: Naa sir, katong barangay tanod.

Attorney: So sa katong naa paka pasulod sa outpost, nay imung mga kauban nisulod ug apil?

Ryam: Wala sir, ako ra.

Attorney: Pagbasok nimo, na naka kita?

Ryam: Naa sir, akong mga silingan nga nanglabay ug katong akong mga kauban nga driver.

Attorney: So, paghuman nimu ug basok, imung giuli and kutsilyo nga pita-on na? Iyang gidawat?

Ryam: Oo sir, akong gi tunol niya ug iya pung gi dawat nga hugaw pa.

Attorney: Pag gawas nimo sa outpost, nay nakakita?

Ryam: Walay naka kita sir.

Attorney: Dawbi, pag uli nimo, nag sakay ka or nag baklay?

Ryam: Nagbaklay rako sir.

Attorney: Mga unsa ka dugaya?

Ryam: Mga singko minutos siguro sir.

Attorney: Ok, dawbi, pag abot nimo, naa imung mama o wala? Kinsa may nasa balay ninyo atong panahuna?

Ryam: Wala akong mama sir.

Anna: Kami raman nabilin ato sir.

Attorney: Dawbi, kanus-a man man ninyo na dunggan bahin sa panghitabo?

Anna: Buntag na namo nahibal-an sir kay wala mani siya nag ingon diretso.

Attorney: So unsa may gibuhat nimo ato nga higayaon ryam?

Ryam: Silbi, natulog rako sir kay nahadluk naman ko. Pagka ugma na dayon nako gi ignan akong magulang nga gikulata ko.

Anna: Wala mana siya naka bakod mao na nga nakabalo mi nga gi kulata siya.

Attorney: Pila ka adlaw ka wala naka bakod?

Ryam: Mga isa ra man to ka adlaw sir.

Attorney: Pagkawas nimo gikan sa imung motorized, naa imung motor didto ilang castillion dapit? Imu rang gibilin didto? Wala kawata?

Ryam: Ah, wala man pud kawata sir kay gikuha man sa akong magulang.

Attorney: So, naka balo imung magulang sa panghitabo? Lalaki imung magulang?

Ryam: Lalaki sir. Kay nangutana man siya sa akoa sir ngano daw naa akong motor didto dapit sa johndorf, ingon pud ko nga ipakuha nako niya kay naka sala ko didto.

Attorney: So, sa ato pa, naka sabot pud diay siya sa panghitabo. Unya? Gikuha niya ang motor, gi uli niya ug wala siya nangutana unsay nahitabo?

Ryam: Bale, nangutana siya sir pero wala ko nitubag.

Attorney: Ah, pagka ugma na dayon mo nag sturya dayon. Diba?

Ryam: Oo sir.

Attorney: Ok. Undangan tana ang sturya matod niini. Sukad sa ato nga insidente sa petsa dyes, kanus-a mo nagkita utro ni Castillion?

R: Petsa kinse.

Attorney: So, nilabay ang lima ka adlaw. Asa kamo nagkita utro?

Ryam: Niadto siya sa balay, gisulong siya.

Attorney: Gisulong siya?!

Ryam: Gisulong siya sir kay nasuko siya ngano kuno nag file kog kaso batok kaniya. Gisulong siya atong petsa kinse na sa balay.

Attorney: Kanus-a man ka nagfile ug kaso? Asa man dapita?

Ryam: Paka ugma dayon human sa insidente sir. Bale pagka petsa unse sa Opol ra pud mi nagpa blotter.

Anna: Nag uban man mi ato sir. Ako na ang nangusog atong higayuna.

Attorney: Naka pirma ka didto?

Ryam: Naka pirma ko didto sir. Mga ala una siguro to.

Attorney: So, nganung naka balo man si Castillion ani?

Anna: Kay na may naka tabi nga driver gyapon kang Castillion sir.

Attorney: Aysa, niadto dayon kamo sa barangay pagka human?

Anna: Oo sir. Bale pagka ugma sa insidente, nagpa blotter mi sa Opol dayon pagka sunod ugma na pud dayon mi naka adto sa barangay kay nahaponan man mi ug kuha sa iyang medical.

Attorney: Bale sa duha ka adlaw human mo niadto sa barangay, walay nahitabo dayon pagka domingo, petse kinse, nisulong dayon si Castillion sa inyong balay? Kinsay kuyog niya?

Anna: Siya ra sir. Nagdala ug pusil.

Attorney: Asa man ka ryam sa pagsulong ni Castillion sa inyong balay?

Ryam: Naa ko sa balay sa silingan sir.

Attorney: Ikaw anna, asa man ka?

Anna: Na ko sa balay sir kay kami raman duha nabilin.

Attorney: Dayon, nakita ka niya ryam sa silingan pag adto niya? Unsay nahitabo sunod?

Ryam: Oo, naa ko sa silingan, nadumduman niya akong nawong sir.

Attorney: Unya, unsay nahitabo sunod?

Ryam: Pagka kita niya sa ako sir, ingon siya nga "Bakit ka nag file ng kaso? Ikaw may atraso sa akin ah" mao to nga gisumbag napud ko niya ug utro sir.

Attorney: Asa ka niya gi sumbag? Ni bunot siya ug pusil?

Ryam: Sa wala gyapon sir, oo, ni bunot siya ug pusil ug iyang gi kasa, nidagan lang pud ko didto sa daghan tao. Gi suksok ko aron di ko mapusilan, sa gawas ni sa tindahan nahitabo sir kay na may nag baraha ato nga higayuna.

Attorney: Dawbi, gi pungko raka? Na apsan ka niya? Ti unan dayun ka niya?

Ryam: Silbi, pagdagan niya sir, gi butang niya iyang armas kay daghan man kaayo tao, mao to nga ni singgit napud siya nga bakit ka nag file ng kaso? Ingon ra pud ko sir nga sa barangay rami mag sturya. Mao to nga ni singgit napud siya ug usab sir dayon nangayo ra pud ko ug pasaylo aron nga dili ko niya mapusilan. Mao to nga pagtago nako, wala na siya ni sunod, naa ra siya dapit sa kural sa silingan.

Attorney: Ikaw anna, asa man ka ani?

Anna: Naa may nag adto nga taga silingan namo sa balay human gi sumbag akong manghud sir, mao to nga nag dali-dali kog dagan pa adto sa among silingan, gi byaan na gud nako akong anak. Nakita nako siya sa kural dapit sir dayon wa nako nagpa duol kaayo sa iya kay basin ako napud iya kuanon, mao to nga ingon ko sir sturyahan nalang nato ni sa barangay. Ni tubag ra pud siya nga dili daw kay dili daw ako ang nay atraso sa iya ug gi singgitan pud niya ang mga tao nga "Wala kayong pakialam!". Dawbi, naa may among silingan nga nag ingon sa iya nga ipatawag lang kuno si boyet kung siya ang nay sala sa iyaha pero wa siya naminaw ug nag singgita pa gyud siya dayun iyang gipang tudlo-tudlo among mga silingan. Mao dayon nga ni singgit dayon siya nga "Babalikan ko kayo! Babalik ako!" Nanga hadluk pud dayun mi sir nang uli mi dayon nang lock mi sa balay. Nag sige pud dayon mi ug contact sir kung kinsa man ganing maka tabang.

Attorney: Ok, so nilakaw na siya. Period nata diha. Nag engkwentro mo sa barangay wala?

Anna: Nagkita mi paka ugma, lunes, sa police station sa Opol sir. Wa mi nagdahum nga naa na siya didto daan.

Attorney: Nganung naka tunga man mo? Kay naa na moy schedule daan?

Anna: Dili, ipa blotter namo siya ug utro. Mga quarter to ten nato siya sir.

Attorney: Ah, so pag abot ninyo, naa na siya didto daan? Unya pagkabalo ninyo naa siya, ni padayon mo?

Anna: Oo, naa na siya didto daan, wa mi kabantay kay nag talikod man siya. Nag padayon gihapon mi sir kay kabalo naman ang pulis daan. Niatubang naman gud siya daan si chief.

Attorney: Unsay ngalan sa chief?

Anna: Jumalon man to sir.

Attorney: Naka uniporme ni? Kinsa imung uban?

Anna: Oo, naka uniporme ni siya sir. Kami nag uban pati akong ante.

Attorney: Unsa imung sulti? Nga magpa blotter mo sa nahitabo atong niaging adlaw?

Anna: O, nagpadayon gyud mi ug blotter ato nga adlaw sir. Akong ante nangusog ato.

Attorney: Dawbi, gi imbistigar kamo? Naka sumbong kamo?

Anna: Oo sir, naka sumbong mi sir. Naminaw man pud siya, gipangutana pud niya si Castillion ug apil.

Attorney: Ni angkon si Castillion? Unsay nahitabo?

Anna: Ni angkon siya sir. Nangayo pud siya ug pasaylo sa akua una sir kay init daw gyud kaayo iyang ulo ato nga panahon.

Attorney: Unsa imung tubag?

Anna: Ingon ko nga dili mi maka pasaylo sa iya sir kay sobra na gyud kaayo iyang gibuhat sa akong manghud. Ok raman unta to kung kato lang sa una nga higayon pero ni sulong paman gud siya pagka ika duha.

Attorney: Unsay tubag niya nimo?

Anna: Ingon siya nga sige, pag file mo ug kaso kay mag file pud ko ug kaso nako.

Attorney: So, naka blotter mo ato nga hitabo?

Anna: Naka blotter mi sir, naa diha sa among dala nga papel.

Attorney: Si Castillion?

Anna: Ambot lang pud sir kay niuna man mi ug uli sa iya, pag hawa namo, naa pa siya sa pulis station.

Attorney: Nagkita pamo usab ni Castillion?

Anna: Oo sir, sa barangay na dayon. Tulo man to ka Wednesday, pero wa siya ni tunga kay daan na siya nag ingon nga di siya maka tunga. Bale duha ka sunod nga Wednesday, wala siya ni tunga. Pagka ika tulo nga Wednesday, ni tunga na siya.

Attorney: Ok cge padayun.

Anna: Mao to nga ang kagawad ang ni atubang namo sir. Gi sturya mi sa kagawad sir pati pud si Castillion pero lahi na ang statement niya sir, ni ingon na siya nga ni katkat na sa parrel dayon ni sulod sa ilang balay.

Attorney: Ok lang cge padayun, so walay nahitabo nga kasabutan?

Anna: Nangayo man siya ug pasaylo kay ryam sir.

Attorney: nag offer siya ug kwarta o wala?

Anna: Ang kagawad ang ni duol sa amua sir, ingon siya nga mu sugot ba daw si ryam nga maka pasaylo akong manghud unya ingon man si ryam nga padayun daw mi sa kaso. Mao to nga gi putol na dayon ang session. Para pud daw basin mi bugnaw na ang ulo ni ryam unya maka pasaylo na siya.

Attorney: Ni tunga mo sa sunod nga hearing?

Anna: Wala pa sir kay karon paman Wednesday, petsa 16. Bale sunod Wednesday pero iya gi postpone kay naa daw siyay conference so sa sunod napud dayun nga wednesday.

Attorney: So, unsay nahitabo sunod ani?

Anna: Ni duol dayon tong kagawad nga nag husay namo sir nangutana kung pila daw kuno among gasto tanan apil ang plite u gang mga tambal kay andam daw kuno siya mu bayaddd samua.

Attorney: Unsa inyong tubag?

Anna: Gi ignan siya sa akong ante nga dili mi gusto ug kwarta kay dili mi nawong ug kwarta, ang amoa ani, hustisya. Ingon akong ante nga file-an gyud namo ug kaso si Castillion?

Attorney: Unsay ingon sa kagawad? Walay gi tanyag nga amount?

Anna: Cge ra siya ug pamugos sir. Wala puy gi tanyag nga amount sir, nangutana ra siya unsay nanga damage namo.

Attorney: Magpabayad ba kamo o dili?

Anna: Dili mi pabayad sir uy. Ingon akong ante kay padayon gyud mi ug file sa kaso ani sir.

Attorney: Ok, mayo na. Sultian ta kamo daan ha, sa akong nakita, ang iyang kaso niini, upat na. Ang article 100 sa penal code nag ingon nga "all persons criminally liable shall be civilly liable". Sa bisaya pa, kini nag ingon nga magbayad ug danyos sa tao nga iyang na abusuhan. Ayaw kamo ug dawat karon kay total, mag bayad man kini siya gihapon. Now, wala kamo nag dawat ug bayad, so mag diktar kamo ug pila inyong gusto nga ibayad kaninyo kay ang huwes man ang mag diktar ani kung pila ang sakto ra gyud nga kwarta dapat ibayad kaninyo. Iya na kana nga discretion sa huwes. Ang kining iyang paga bayaran lakip na niini ang moral damages, exemplary damages ug apil na mismo ang actual damages. Now, kung offeran kamo ug php100,000 , ayaw kamo ug sugot kay dako pa dana inyong makuha ug ma priso pa gyud siya . So, sa sunod nga hearing, si Michael Turner, si Marissa ug ako, mu tunga. Now, dunay

diperensya gamay, inyo kining paga sabton nga dili pwede ang abogado sa barangay. Nganong naa mi? Moral support ra ang amoa ani. Kay sa atubangan sa barangay, ila ikaw nga lukungon, so igna lang dayon sila nga mu konsulta sa ikaw sa imung mama ug sa imung igsoon. So, naa man ko didto sa ilang tapad, ma tambagan ko ikaw. So, pagbalik nimo sa session, igna nga dili kamo mag patig settle. Ug sa ingon ani, mu ingon gyud ang kagawad niini nga mag hatag siya ug certification para i-refer kamo sa lupon. Ang tubag nimo ani, dili na kita mag agi sa lupon kay mu sumbong na kita pagka ugma. Ang krimen nga nahitabo, mao ang grave threats coupled with a condition to kill o ang pang hindaluk nga mu patay siya. Ang penalty ana, is frustrated murder, one degree lower than murder ang penalty niini kay twelve years and one day to twenty years imprisonment. So dili na kita mu agi ug lupon ka yang mga cases dani, taman ra sa one year to four years imprisonment so wala nay lupon. Ang sako unta niini, sa piskalya kita ni duol ani. So, aron nga dili ma insulto ang lupon, atong tunghan sa sunod nga miyerkules unya kay di man kita mag patig settle, mu refer kana sila kanato sa lupon, ug atong ignon, din a kita mu agi sa lupon kay mu sumbong na kita pagka ugma. Pasalamatatan nato sila sa ilang oras ug serbisyo. So dapat nga mu tuo kita sa abogado, dili sa kagawad. Ha? So, dili kita mu agi sa lupon kay kay ginagmay ra kana siya nga kaso.

Anna: Ni ingon raba to si Castillion sir nga iyang ning file-an ug kaso nga pag pananggab.

Attorney: Ayaw kamo ug pag kabalaka kay ang kaso niini, unjust vexation u gang penalty niini kay 500 pesos without imprisonment. Peeping tom is not a crime, dili kini siya usa ka krimen.

Michael Turner: No warrant is issued?

Attorney: Yes.

Micheal Turner: He shouldn't even been arrested. Right?

Attorney: There are four cases now. So, three days later, he came back with a gun. That's another grave threat. In the police station, he was also threatened. When they went to the barangay level, Castillion was already there and when they left, Castillion was still there.

Michael Turner: How many witnesses were there? Because my concern is that we have have a lot of witnesses. Right?

Attorney: What im trying to say here is that, they were offered money.

Michael Turner: And they refused. Right?

Attorney: They were going for justice and they are very poor.

Michael Turner: That's right.

Attorney: Anyway, they don't have to get paid because article 100 of the revised penal code and it says all persons criminally liable shall be civilly liable and this includes sleepless nights, mental anguish, the actual expenses for this case and exemplary damages.

Michael Turner: Ok.

Attorney: Now, they are supposed to go to the barangay on Wednesday, and I told them they should go and Castillion will be there to make efforts to compromise, and they will have to tell the councilor they won't settle for any amicable settlement and after this, the barangay councilor would say they will refer this one to the lupon and make a certificate but the family has to say no more because we will be complaining the next day after at the city hall.

Michael Turner: So were all going to be there on Wednesday?

Attorney: Yes, and you have to pay me for my support to be there because the barangay officials and and the police might coerce ryam to do something we don't want him to. The family doesn't have moral support, they have no legal support as ryam has only finished grade 5.

Anna: Sir, ni ingon raba to among silingan nga uyuan niya nga ang amo daw kunong gi bangga kay dili kuno basta-basta unya ang iyaha kunong papa kay general.

Attorney: Dili general, kapitan.

Michael Turner: What if he doesn't show up?

Attorney: Actually, were only there to show our courtesy and respect to the barangay kagawad. It is unnecessary for us to go there but these are very poor people. Next time he has a case and it will be referred to the barangay, the councilor might ignore them for disregarding the barangay for this case. This is only courtesy and respect. Ok and the n, ill talk to the barangay kagawad myself and explain to him the case.

Michael Turner: How safe are they?

Attorney: Oh, theyre safe.

Michael Turner: And do we have to put this one on Bombo Radyo?

Attorney: Yes, we'll put this one on bombo radio.

Micheal Turner: Can I write about it on my blog?

Attorney: Yes, because bombo radio will protect ryam by saying “Mga silingan, kung mu sulong si Castillion ug usab, tawag mo dayon kay adtoan tamon” so the bombo radio will tell the world that the next time that ryam will get attacked, bombo radio will say that the neighbors must rise up from this abusive policeman. So the next time Castillion will go to their place, everyone will text bombo radio and they will put up a live coverage.

Attorney: So, dili na kamo sulongon pag usab kay gi bombo naman ninyo. Hagiton naman ni Michael Bustamante ang mga silingan nga mu tabang batok niining pulisa.

Anna: Iya man gung mga uyuan sir, ga apil-apil naman gud, ila ming ga hadlukon mi.

Attorney: Naa naman mi, ayaw mo ug kahadluk kay apil pud ang bombo, mu tabang niini nga kaso. Ok?

Michael Turner: What else do we have to do to get this one on Bombo?

Marissa: I will go back there to give a copy of these documents to Michael Bustamante because he wants a copy of these.

Attorney: Ayaw mo ug kahadlok ryam ha?

Ryam: Mao tong nahadlok ko sir kay ni ingon man gud siya sir nga dili na daw ko niya gusto makita sa barra daw kay pusilon na daw ko niya daw.

Attorney: Hinadlok maning iya. Pati lugar ang silingan iyang pamusilon? Mura na siya ug ginoo didto sa inyoha? Dili kani mahimo nga paga daug-daugon kamo.

Anna: Nangutana man gud si Castillion sir nga naa bad aw mi papa, unya pagkabalo niya wala, mao ni nga insug kaayo kay wala may mu atubang kaniya.

Attorney: The best thing for us to do, is to prepare every evidence of the Michael Turner vs Castillion case with this Ryam vs Castillion case. We will set up a meeting between you, me and Michael Bustamante then we will plan to go from there because our schedules are very tight. So, we'll let the media protect him without guns for him.

Michael Turner: How long will it take for the media to protect him?

Attorney: We could meet Michael Bustamante here between 6-8pm and we could agree on our plans, we could get them to execute our affidavits and complaints. After tomorrow, we could probably agree when and we can gather all the witnesses and maybe allocate half day just to get the statements of the witnesses and bring them to the court house before the prosecuto and were done. Then we'll get the complaints and

the IS numbers to Michael Bustamante then he can continue to bombust castillion including all the damages. In the Philippines, there's what we call allowance for good conduct, it means that after we filed the complaint, castillion will post bail and theres a bond that if anything happens to ryam, castillion will be sent to jail because he has known enemy except castillion so you have nothing to fear. So in short, this is the plan, we'll bring Bustamante here and well discuss the case and most probably Wednesday, it will still be silent until Friday afternoon.

Michael Turner: So, no talk about it once every three hours?

Attorney: Don't worry, I know a lot of guys in the Bombo radio at different time slots around the day. So I bombo ni siya unya a ng mga silingan, panawgon raman dayon.

Anna: Sir, ang amo rabang mga testigo sir kay nanga hadluk raba kay katong pag adto sa mga commentator sir kay gi live man gud to. Gipa sturya tanan. Unya nay naka ingon nga basin sila na sunod ang samukon ni Castillion mao to nga nangahadluk sila.

Attorney: Panawgon nato na sila tanan witnesses nga naa sa Cagayan, buhatan nato sila ug affidavit dili mana sila mahadluk kay naa may abogado. Ayha ra sila mahadluk kung wala. Maghatag kita ug gamay pahalipay nga 100 pesos, atong pakan-on ug libre ang plite paadto sa Cagayan. Ayha ra sila mahadluk kung walay abugado. Maka huna-huna kini sila nga dili mahimo nga nay mag daug-daug kanila kay unya sunod, basin sila napud ang samukon. Kamo kay nahibalo naman mo nga nia naman ni, inyong ipang ingon nga nag atubang na kamo sa abugado ug naa kitay plano sa bombo radyo. Maghatag kita ug gamay pahalipay, atong pakan-on, ilang plite ug ka hago atong atimanon. Basta ayaw kamo ug hatag kung mahal ra kaayo ang pangayo sa usa ka testigo. Kabalo man mo nga lidus mag kaso diba?

Anna: Lagi, lisud kaayo kay langan.

Attorney: Oo, sakto pero dili usab sayon nga kini ikaw balik-balikan ug sipaun. Di mo katulog kay sige mog abusuhon. Unsa mani nga ang nay pusil, mao may hari-hari aning kalibutana.

Anna: Attorney, ang iya rabang higayuna kay mu sulong na baya unta siya ato pero nakita man mi niya sa silingan so wala nalang siya ni dayon. Ang iyang pronterya at okay kami gyud.

Attorney: Ayaw mo ug kabalaka ana ka yang mga silingan ignon nato nga ang muadto ug Cagayan para mutabang nay 100 plus libre plite. Ngano man? Among tabangan nga ang mga pobreng tao nga mubo ug pag sabot, nga nahadluk tawon sa kawad-on;

kawad-on sa kwarta, kawad-on sa impluensiya, kadawd-on sa kahibalo nga bisan naka kita sa krimen, dili mi testigos. Karon atong tugpungon kini sila.

Mother: Ni ingon raba to si Castillion nga “Maayo diay no, nagkuha diay ug abogado”. Basin mu sulong napud siya ba nag hilom nalang mi.

Attorney: Pang isturyahan ninyo, wala hilom ni. Birahan nato ni, sa radio ug newspaper, tanan tanan. Pahukusan nato ni ug pusil.

Michael Turner: Should we send this case against him to the Ombudsman in Manila?

Attorney: Michael, I will drum up witnesses, we weill find the strongest case against him because I want him suspended with pending investigation. I want him disarmed. We don't want this haphazard.

Michael Turner: Once we file the case and everything, we will file something to that Ombudsman.

Attorney: The ombudsman is administrative and he can suspend him because we cant file with the police. They will protect him. Sa ombudsman kita mu duol, in camp crame, manila. I will file a formal complaint. I will look at each of this cases and file them up because these are very strong cases.

Anna: Gi limud raba niya iyang ngalan attorney, Victor iyang gi gamit.

Attorney: Di man siya ka limud kay naa man mi kaso daghan kaayo. Cge man among kaso, padayon paman. So we will file criminal cases also here in provincial prosecutor's office.

Michael Turner: How do you get him suspended though?

Attorney: Through the ombudsman. Then another thing, we will write a petition of him, sister and mother and all the people of the community will write a letter to the president of the republic to suspend him. Then we will give that to Radyo Bombo and they will read that ti hang up support for this poor guy.

Michael Turner: Amen.

Attorney: You don't do anything, you don't sign anything if I am not present even if the police use force. Dili gyud mi mu pirma kung dili atubangan sa among abogado. Mao ra gyud na atong kondisyon, mu padayon ko ug representar kanimo, wala kay obligasyon kanako pero tumana akong gisulti, ayaw ug pirma kung wala ko. Ipanabi nga ako imung abogado kay kaila naman kaayo kana siya sa akoa. So, niay calling card, tawagi ko 24

hours kani abri akong cellphone, I text ko igna ikaw sir yam wala moy load, tawagan ko kamo diretso. Sulongon mo balik, igna ko. So, ayaw kamo kahadluk.